

ES PILIEČIŲ TEISĖS ŠKOTIJOJE

ES Piliečiai ir Jūsų Teisė Dirbti

Šiame informaciniame biuletenyje pateikiama trumpa santrauka apie jus, kaip **ES piliečio**, teisę dirbti Škotijoje. Šiame informaciniame biuletenyje teigiama, kad "ES piliečius" sudaro ES valstybių narių piliečiai, taip pat EEE valstybių (Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino) ir Šveicarijos piliečiai.

Šiame informaciniame biuletenyje taip pat pateikiama informacija apie jūsų **šeimoms narių** teises. "Šeimos narys" - tai asmuo, kuris yra jūsų šeimos narys, o ne ES pilietis ir kurio teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal ES įstatymus įgijama iš santykių su jumis ir jūsų ES pilietybės.¹

Šiame informaciniame biuletenyje pateikiama informacija apie jūsų teises dabar (**Brexito pereinamoju laikotarpiu**), taip pat pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Pereinamasis laikotarpis turėtų baigtis 2020 m. gruodžio 31 d., tačiau ši data gali keistis, jei pereinamasis laikotarpis bus pratęstas.

ES piliečiai pagal ES įstatymus turi teisę gyventi Škotijoje pereinamoju "Brexit" laikotarpiu. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ES įstatymai nebebus taikomi. ES piliečiai ir jų šeimos nariai, norintys pasilikti Škotijoje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, pagal "EU Settlement Scheme" [ES Apygyvendinimo Schema] turi pateikti prašymą dėl **Settled Status [Nuolatinio Gyventojų Statuso]** (neterminuoto leidimo pasilikti) arba **Pre-Settled Status [Nenuolatinio Gyventojų Statuso]** (ribojamo leidimo pasilikti 5 metus) iki 2021 m. birželio 30 d.

Ar aš turiu teisę dirbti Škotijoje?

Visi ES piliečiai Škotijoje ir jų šeimos nariai turi teisę dirbti.

Jūs taip pat, **kaip ir Didžiosios Britanijos darbuotojai, turite teisę į vienodą požiūrį ir lygiavertes galimybes įsidarbinimo metu, darbo sąlygų ir visų kitų socialinių ir mokesčių legvatas, susijusias su darbu** (pvz., galimybes gauti išmokas ir pensijas).

Tai suteikia teisę į:

- ▶ Kreipimąsi dėl darbo (darbo paieškos)
- ▶ Darbą be darbo leidimo
- ▶ Darbą be darbo leidimo svarankiškai dirbančiam asmeniui
- ▶ Pasilikimą Jungtinėje Karalystėje net ir pasibaigus darbui, kaip buvęs darbuotojas² arba pensininkas³

Visi ES Piliečiai

Jūs turite teisę dirbti Škotijoje pagal ES įstatymus iki "Brexit" pereinamojo laikotarpio pabaigos.

ES Piliečiai turintys Nuolatinio Gyventojų Statusą

Turite teisę dirbti Škotijoje neribotam laikui.

ES Piliečiai turintys Iš Nenuolatinio Gyventojų Statusą

Jūs turite teisę dirbti Škotijoje iki Nenuolatinio Gyventojų Statuso suteikimo pabaigos.

1. "Šeimos nariais" gali būti laikomi: jūsų sutuoktinis ar civilinis partneris, jūsų vaikai, anūakai ir provaikaičiai iki 21 metų amžiaus, jūsų išlaikomi tėvai, seneliai ir proseneliai, kai kurie nesusituokę partneriai ir kiti išlaikomi giminaičiai. (Išdavus "Home Office" [Namų Biurui] "išplėstinės šeimos nario" registracijos pažymėjimą).

2. Laikoma, kad ES pilietis, kuris nutraukė darbą, išlaikė savo darbuotojo statusą, jei laikinai negali dirbti dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, priverstinai yra bedarbis (pradirbo anksčiau ne mažiau nei 1 metus), pradeda profesinį mokymą arba yra nėščia. ES piliečiui, kuris tapo visam laikui neveiksnus (po ankstesnio 2 metų darbo patirties) arba tapo visam laikui neveiksnus dėl nelaimingo atsitikimo ar profesinės ligos, UK institucija išmokės pensiją. Tai reiškia, kad nedelsiant gali kreiptis dėl nuolatinės rezidencijos.

3. ES pilietis, sulaukęs valstybinio pensinio amžiaus ir išėjęs į pensiją, taip pat pragyvenęs 3 metus iš eilės arba 1 metus pradirbęs Jungtinėje Karalystėje, gali nedelsiant kreiptis dėl nuolatinės rezidencijos.

ES Piliečiai ir Jūsų Teisė Dirbti

Kaip įrodyti savo teisę dirbti?

Savo teisę dirbti iki 2021 m. birželio 30 d. galite įrodyti pateikdami galiojantį ES pasą arba valstybinę asmens tapatybės kortelę, arba pateikdami įrodymą, kad turite suteiktą Nuolatinio Gyventojų arba Nenuolatinio Gyventojų Statusą.

Ar mano teisė dirbti keičiasi pasibaigus pereinamajam Brexito laikotarpiui?

Pasibaigus Brexito pereinamajam laikotarpiui, jūs galite likti Škotijoje ir toliau dirbti iki 2021 m. birželio 30d.

Nuo 2021 m. liepos 1 d. jūs privalote pateikti Nuolatinio Gyventojų Statusą arba Nenuolatinio Gyventojų Statusą, tam, kad įrodytumėte jūsų teisę pasilikti ir toliau dirbti Škotijoje.

Kur galiu gauti daugiau pagalbos ar konsultacijos dėl savos teisės dirbti Škotijoje?

Jei manote, kad buvote diskriminuojamas dėl jūsų teisės dirbti (kreipimosi dėl darbo) arba kaip su jumis elgiamasi darbe (vienodas požiūris, darbo sąlygos ir socialinės bei mokesčių lengvatos darbe), jūs galite kreiptis pagalbos ir patarimo į:

My World of Work [Mano darbo pasaulis]:

<https://www.myworldofwork.co.uk/employed>

Citizens Advice Scotland [Piliečių patarimai Škotijoje]:

<https://www.citizensadvice.org.uk/scotland/work/>

ACAS [Patarimų, derybų ir arbitražo paslaugų tarnyba] (dėl darbo teisių):

<https://www.acas.org.uk/>

STUC [Škotijos Profesinės Sąjungos Kongresas]

(jei esate profesinės sąjungos narys):

<http://www.stuc.org.uk/>

Daugiau Informacijos Šaltinių

Scottish Government: Toolkit to Support EU Citizens Staying in Scotland [Škotijos Vyriausybė: Pasilikimo Škotijoje vadovas ES piliečių darbdaviams]:

<https://www.gov.scot/publications/eu-citizens-staying-in-scotland-package-of-support/>

UK Government's EU Settlement Scheme Toolkit for Employers [Jungtinės Karalystės Vyriausybės ES Apgyvandinimo Schemos vadovas darbdaviams]:

<https://www.gov.uk/government/collections/eu-settlement-scheme-employer-toolkit>

Paskutinį kartą atnaujinta 2020 m. Birželio 1 d.